

MU'AADH IBN JABAL

Den mest lärde i halal och haram

Bland de sjuttio man starka delegationen av Ansaar som svor trohetseden till profeten vid det andra trohetsavlägget vid 'Aqabah satt en ung man med ett strålande ansikte, behagliga ögon och ett lysande leende. När han teg fångade han uppmärksamheten med sin djupa fridsam het och fromhet. Å andra sidan, när han talade, förtryllade han sitt folk. Denne unge man var Mu'aadh ibn Jabal (Må Allah vara nöjd med honom). Han tillhörde Ansaar och han var bland de förtroende troende som gav det andra trohetsavlägget till profeten. Naturligtvis skulle en man med sådan föregångare, tro och visshet inte för allt i världen missa ett slag eller en expedition. Hans främsta egenskap var hans kunskap om fiqh (rättslära) – den praktiska aspekten av Muhammads budskap. Han nådde toppen i kunskap och fiqh, till den grad som fick profeten ﷺ att säga: "Den mest lärde mannen i mitt folk i halal och haram är Mu'aadh ibn Jabal."

Han liknade Omar ibn Al-Khattab i sin upplysning, sitt mod och sin intelligens. När profeten sände honom till Jemen frågade han honom: "Hur skall du avge ett domslut eller avgöra en tvist?" Mu'aadh svarade: "Jag skall hänvisa till Koranen." Profeten frågade sedan: "Vad skall du göra om du inte hittar det dekret du söker i Koranen?" Mu'aadh svarade: "Jag skall hänvisa till profetens Sunnah." Profeten frågade: "Men vad skall du göra om du inte hittar ett dekret ens i Sunnah?" Mu'aadh svarade omedelbart:

”Jag skall döma mellan människorna genom att tillgripa juridisk argumentation (ijtihad) efter bästa förmåga.” Nu innebär Mu'aadhs starka hängivenhet till Allahs Bok och profetens Sunnah inte att han stängde sitt sinne för de otaliga och oändliga dolda eller tvetydiga fakta som väntar på att någon skall reda ut och döma om.

Kanske möjliggjorde både Mu'aadhs förmåga i juridisk argumentation och det modiga utnyttjandet av sin intelligens att han bemästrade fiqh och översteg alla andra lärda. Profeten beskrev rättfärdigt Mu'aadh som ”den mest lärde mannen i mitt folk i halal och haram.”

Historien skildrar honom som en man med ett anmärkningsvärt upplyst, fast och beslutsamt sinne. Till exempel berättade 'Aaez Allah ibn Abd Allah att han en dag inträdde i moskén med profetens ﷺ följeslagare i gryningen av Omars kalifat. Sedan satt han bland mer än trettio män. Låt oss höra honom berätta historien: ”Jag satt med en grupp av mer än trettio män. De åminde en hadith av profeten ﷺ. I denna ring satt en mörk, solbränd ung man med en ljuv röst och ett strålande ansikte. Varje gång de tvistade om en dold eller tvetydig innebörd i hadithen sökte de genast hans rättsliga instruktion eller domslut. Han talade sällan, om ens någonsin, utom när han tillfrågades. När deras möte var slut, närmade jag mig honom och frågade: 'Vem är du, O Allahs tjänare?' Han svarade: 'Jag är Mu'aadh ibn Jabal.' Så kände jag mig genast nära honom.”

Likaså sade Shahr ibn Hawshab: ”Varje gång Mu'aadh ibn Jabal var närvarande när profetens ﷺ följeslagare höll ett möte, betraktade de honom med vördnad.”

Omar ibn Al-Khattab, de troendes befälhavare, rådfrågade honom ofta. Det verkade som om Mu'aadh hade ett högt disciplinerat sinne och en fängslande och övertygande logik som rörde sig fredfullt och kunnigt. När vi tittar på hans historiska bakgrund, skall vi alltid se honom i centrum av uppmärksamheten. Han satt alltid där omgiven av folk. Han upprätthöll alltid en diskret tystnad som bara bröts när folk var ivriga att höra hans domslut och när de var i tvist. När han talade, verkade det, som en av hans samtida beskrev, ”som om ljus och pärlor emanerade från hans mun snarare än tal.” Han nådde sin höga rang i kunskap och vördnad när profeten ﷺ levde och upprätthöll den efter hans död, trots sin ungdom, ty Mu'aadh dog under Omars kalifat vid 33 års ålder.

Mu'aadh var generös, storsint, väluppfostrad och godhjärtad. Om någon bad honom om pengar, gav han det gärna och glatt. Hans generositet fick

honom att spendera alla sina pengar på välgörenhet och hjälp. När profeten ﷺ dog var Mu'aadh fortfarande i Jemen, dit profeten ﷺ hade skickat honom med uppgiften att lära muslimer deras religion och fiqh.

När Mu'aadh återvände från Jemen under Abu Bakrs kalifat fick Omar ibn Al-Khattab veta att Mu'aadh hade blivit välmående och föreslog för Abu Bakr att samfundet borde ha hälften av Mu'aadhs rikedom. Omar slösade inte bort mycket tid och skyndade till Mu'aadhs hus och berättade för honom om vad han och Abu Bakr hade kommit överens om. Mu'aadh var en ärlig och pålitlig man. Det faktum att han hade skapat en förmögenhet gjorde honom inte sårbar för misstanke eller synd; därför avtog han Omars förslag och motbevisade hans synpunkt. Slutligen lämnade Omar honom. Nästa dag skyndade Mu'aadh mot Omars hus och knappt hade han lagt ögonen på honom förrän han kramade om honom. Hans tårar flödade när han sade: "I natt såg jag i min dröm att jag korsade djupt vatten. Jag höll på att drunkna om det inte vore för din hjälp, Omar." Efteråt gick de båda till Abu Bakrs närvaro där Mu'aadh bad honom ta hälften av sina pengar, men Abu Bakr sade: "Nej, jag tar ingenting från dig." Omar kastade en blick på Mu'aadh och sade: "Nu är det halal och välsignat."

Först skulle den fromme Abu Bakr inte ta ett öre från Mu'aadh om han inte var absolut säker på att han hade förtjänat det på ett lagligt halal-sätt. Andra var Omar inte ute efter att anklaga eller väcka misstanke mot Mu'aadh. I slutanalysen är detta en sammanfattning av idealens era som var fylld av folk som befann sig i ständig tävlan om att klättra upp till toppen av den fullkomlighet som är tillåten människor. Sålunda svävar några av dem upp mot himlen med sina goda gärningar. Några var förtroende och resten följde en mellanväg. Ändå var alla av dem resenärer i en karavan av godhet.

Efter ett tag emigrerade Mu'aadh till Syrien, där han levde bland dess folk och expatrianterna som lärare och fiqh-lärd. När Abu Ubaidah, Syriens guvernör och en nära vän till Mu'aadh, dog, utsåg de troendes befälhavare Omar ibn Al-Khattab Mu'aadh att ta hans plats som härskare. Bara några månader hade gått efter att han tillträtt när han dog, ödmjuk och ånrande inför Allah. Omar (Må Allah vara nöjd med honom) brukade säga: "Om jag hade utsett Mu'aadh ibn Jabal som efterträdare och Allah frågade mig: 'Varför utnämnde du honom till din efterträdare?' skulle jag gärna svara: 'Jag hörde Din profet ﷺ säga att när de som har kunskap står inför den Allsmäktige Allah, skall Mu'aadh vara bland dem.'"

Den succession som Omar menade här var inte bara över ett land eller ett guvernörskap utan över alla muslimska länder. När Omar tillfrågades innan sin död: "Om du väljer din efterträdare nu, skall vi ge honom vår trohet," svarade han: "Om Mu'aadh ibn Jabal vore vid liv och jag utsåg honom till min efterträdare till kalifatet, sedan dog och mötte Allah som frågade mig: 'Vem utnämnde du att härska över Muhammads nation?' skulle jag svara: 'Jag utnämnde Mu'aadh ibn Jabal att styra den efter att jag hörde profeten ﷺ säga: Mu'aadh ibn Jabal är Imamen för dem som har kunskap på Domens dag.'"

Profeten ﷺ sade en dag: "O Mu'aadh, vid Allah älskar jag dig innerligt, glöm därför inte att recitera efter varje bön: 'Allah hjälp mig att minnas Dig, att frambära dig tack, och att dyrka Dig ordentligt.'"

Sannerligen bad profeten ﷺ Allah att hjälpa honom att minnas Honom. Profeten ﷺ uthållade att betona detta stora faktum som berättar för folk att auktoriteten tillhör Allah, Han har makten över allt och det finns ingen makt eller kraft utom med Hans tillstånd, ty Han är den Högste och den Störste.

Definitivt hade Mu'aadh lärt sig och till fullo begripit detta faktum.

Han gjorde sitt yttersta för att värna och tillämpa denna grundläggande bas i sitt liv från det ögonblicket och framåt.

En dag stötte profeten ﷺ på honom och frågade honom: "Hur mår du denna morgon, Mu'aadh?" Han svarade: "Denna morgon vaknade jag som en sann troende." Profeten ﷺ sade: "Varje sanning har sina manifestationer, så vad är manifestationerna av din tro?" Mu'aadh svarade omedelbart: "Jag har aldrig vaknat utan att tro att jag kan dö innan kvällen. Jag har aldrig sovit utan att tro att jag kan dö innan morgonen och har aldrig tagit ett steg utan att tro att jag kan dö innan nästa steg. Det verkar alltid för mig som om jag kan se varje nation ödmjukad på sina knän och varje nation kallad till sin gärningsbok. Det verkar alltid för mig som om jag kan se paradiset invånare, där finns evig glädje, och helvetets invånare, där de är i förödmjukande plåga." Profeten ﷺ kommenterade: "Nu vet du, håll fast vid sanningen så länge du lever." Sannerligen hade Mu'aadh underkastat sig själv och sitt öde åt Allah, ty Allah var allt som betydde något för honom. Det var just att ibn Mas'ud beskrev honom som "en umma, en ledare med alla goda och rättfärdiga egenskaper, lydlig mot Allah och haniifan, som dyrkade ingen utom Allah.

Vi brukade likna honom vid Ibrahim (Abraham) ﷺ.”

Mu'aadh förespråkade kunskap och åminnelse av Allah. Dessutom bjöd han mänskligheten att söka nyttig och sann kunskap och sade: "Jag varnar er mot de vise männens avvikelser. Ni skall känna igen sanningen när ni ser den, ty den har ett karakteristiskt ljus!" Han trodde att gudsdyrkan var ett mål och ett medel för att nå rättvisa. En dag frågade en muslim honom: "Lär mig." Mu'aadh frågade honom: "Skall du lyda mig om jag lär dig?" Mannen svarade: "Jag skall inte olydna dig i något." Han sade sedan: "Fasta, bryt sedan din fasta. Be under natten men du måste få lite sömn. Förtjäna vad som är halal och vad som rättmätigt är ditt och förtjäna inte synd. Dö som en sann muslim. Slutligen varnar jag dig mot de orättvist behandlades bön." Han trodde att utbildning innebar kunskap och praktik; därför sade han: "Lär dig vad du vill lära dig, ändå skall Allah inte göra din inläring värd något om du inte praktiserar vad du har lärt dig." Han trodde att tro och åminnelse av Allah innebar den ständiga påminnelsen om Hans storhet och den ständiga kallelsen av sig själv till räkenskap för gärningar inför Allah gör det.

Al-Aswad ibn Hilal berättade: En dag när vi gick med Mu'aadh sade han: "Låt oss sitta ner en stund och meditera om Allah."

Kanske var orsaken bakom hans diskreta tystnad hans oavlåtliga meditation och kontemplation.

Likaså berodde hans en gång berättande för profeten ﷺ att han aldrig tog ett steg utan att tro att han kunde dö innan nästa steg på hans försjunkhet i Allahs åminnelse och i kallandet av sig själv till räkenskap för sina gärningar.

Till slut kallade döden på Mu'aadh. Det var dags att möta Allah. När dödens bedövning smyger på någon tar hans undermedvetna tyglarna och sporrar tungan – om den är förmögen – att avslöja hela mänsklighetens verklighet i koncisa ord som sammanfattar hans livshistoria. I de välsignade stunderna mumlade Mu'aadh svagt stora ord som avslöjade en stor troende, ty han stirrade upp mot himlen och bad ödmjukt Allah, den Mest Barmhärtige: "Allah, jag fruktade Dig men nu bönfäller jag Dig. Allah, Du vet att jag inte ägnade mitt liv åt att resa i länder eller förtjäna pengar eller egendom utan snarare vigde det åt kunskap, tro och lydning, trots intensiv hetta eller prövningar."

Han sträckte ut sin hand som om han skakade döden och föll i koma. Hans sista ord var: "O Döden, välkommen! Du är en länge väntad älskad."

Till slut steg Mu'aadh upp till Allahs paradis.